

te stellen dat het opdrijven van deze medicatie aan de basis ligt van een 'artsgeassisteerd overlijden', vaak minder dan 24 uur voor het waarschijnlijke overlijden van de patiënt, wordt het gebruik van deze noodzakelijke medicatie opnieuw in een slecht daglicht geplaatst.

Uit vele studies blijkt ook dat, om allerlei redenen, de pijnsymptomen bij preterminale en terminale patiënten veelal worden onderbehandeld. Door morfine steeds opnieuw te associëren met levensverkortend handelen, bestaat het reële gevaar dat deze medicatie onvoldoende wordt aangewend.

Nood aan een goede stervensbegeleiding

Er is nood aan een goede stervensbegeleiding van kind, ouders en familie. Reeds een twintigtal jaar wordt vanuit twee pediatrie oncologische centra georganiseerde ondersteuning aangeboden aan kinderen met levensbedreigende en/of levensverkortende aandoeningen. Aanvankelijk was dit gefocust op patiënten met een oncologische aandoening. Ondertussen staan deze diensten open voor alle kinderen in palliatieve zorgsituaties, ongeacht de ziekte waaraan ze lijden. Recent werd daarvoor ook vanuit de overheid een projectmatige financiering voorzien. Voorheen hebben deze projecten bijna twintig jaar uitsluitend op fondsenwerving moeten overleven. Een structurele financiering voor deze pediatrie palliatieve diensten is nog altijd 'hangende'.

Het verder uitbouwen van deze diensten en het verder ontwikkelen en uitdragen van de al vele jaren opgebouwde expertise in zorg bij het levenseinde van jonge patiënten, is volgens UZ Leuven dan ook meer prioritair dan het debat omtrent 'euthanasie bij minderjarigen'. ♦

Directie UZ Leuven

Wijziging

In de Huisarts nr. 973 van 22 juli 2010 worden in het artikel 'Kalender' de data en locaties van de provinciale overlegmomenten in het kader van de conferentie eerstelijnsgezondheidszorg vermeld. Voor Limburg gaf de minister aan dat dit overleg zou plaatsvinden op de Welzijnscampus. Dat blijkt gewijzigd te zijn naar de Boudewijnzaal in het Provinciehuis.

De redactie

Losartan EG®

Losartan EG®		P.P.
50 mg	28 filmomh. tabl.	€ 16,33
50 mg	56 filmomh. tabl.	€ 25,65
50 mg	98 filmomh. tabl.	€ 30,09
100 mg	98 filmomh. tabl.	€ 30,09

Terugbetaald in B

NIEUW

* Voor de kostprijs van 12 maanden behandeling met het merkgeneesmiddel, heeft uw patiënt 20 maanden behandeling met Losartan EG® 100 mg 98 filmomhulde tabletten (dit is geen indicator voor de behandelingsduur maar een prijsratio berekend op basis van het remgeld betaald door de actieve patiënt).

1. NAAM VAN HET GENEESMIDDEL Losartan EG® 50 mg – 100 mg filmomhulde tabletten. **2. KWALITATIEVE EN KWANTITATIEVE SAMENSTELLING** Elke tablet Losartan EG® 50 mg – 100 mg bevat 50 mg – 100 mg losartan (als kaliumlosartan). **3. FARMACEUTISCHE VORM** Filmomhulde tablet. **4. THERAPEUTISCHE INDICATIES** Behandeling van essentiële hypertensie. Behandeling van chronisch hartfalen (bij patiënten ≥ 60 jaar), als behandeling met ACE-remmers op grond van een onvermogen, met name hoest, of contra-indicatie ongeschikt wordt geacht. Patiënten met hartfalen die met een ACE-remmer gestabiliseerd zijn, moeten niet naar losartan worden overgezet. De patiënten moeten een linkerventriekleefractie ≤ 40 % hebben en moeten met de behandeling van chronisch hartfalen gestabiliseerd zijn. Vermindering van het risico op beroerte bij hypertensieve patiënten met op ECG vastgestelde linkerventriekhypertrofie. **5. DOSERING EN WIJZE VAN TOEDIENING** Losartan tabletten moeten ingenomen worden met een glas water. Losartan EG® kan met of zonder voedsel worden toegediend. Hypertensie: De gebruikelijke aanvangs- en onderhoudsdosering is voor de meeste patiënten 50 mg eenmaal per dag. Het maximale bloeddrukverlagende effect wordt 3 tot 6 weken na aanvang van de therapie bereikt. Sommige patiënten kunnen gebaat zijn bij verhoging van de dosis naar 100 mg eenmaal per dag 's morgens. Losartan EG® kan worden toegediend met andere antihypertensiva, met name diuretica (bijv. hydrochloorthiazide). Hypertensie bij kinderen: Er zijn beperkte gegevens over de effectiviteit en veiligheid van losartan bij kinderen en adolescenten van 6 – 16 jaar oud voor de behandeling van hypertensie. Er zijn beperkte farmacokinetische gegevens beschikbaar bij hypertensieve kinderen ouder dan 1 maand. Voor patiënten die tussen de 20 en 50 kg wegen en die tabletten kunnen slikken is de aanbevolen dosering 25 mg eenmaal per dag. In uitzonderlijke gevallen kan de dosering worden verhoogd tot een maximum van 50 mg eenmaal per dag. De dosering moet op geleide van de bloeddrukreactie worden aangepast. Bij patiënten die meer wegen dan 50 kg is de gebruikelijke dosis 50 mg eenmaal per dag. In uitzonderlijke gevallen kan de dosis worden aangepast tot een maximum van 100 mg eenmaal per dag. Dagelijkse doseringen boven 1,4 mg/kg (of boven 100 mg) zijn bij kinderen niet onderzocht. Losartan wordt niet aanbevolen voor gebruik bij kinderen onder de 6 jaar oud, omdat de gegevens hierover beperkt zijn. Losartan wordt niet aanbevolen bij kinderen met een glomerulaire filtratiesnelheid < 30 ml/min/1,73 m², omdat hier geen gegevens over zijn. Losartan wordt ook niet aanbevolen bij kinderen met een leverfunctiestoornis. Hartfalen: De gebruikelijke aanvangsdosis van Losartan EG® bij patiënten met hartfalen is 12,5 mg eenmaal per dag. De dosis moet in het algemeen met wekelijkse intervallen worden getitreerd (d.w.z. 12,5 mg/dag, 25 mg/dag, 50 mg/dag) naar de gebruikelijke onderhoudsdosis van 50 mg eenmaal per dag, voorzover de patiënt dat verdraagt. Bij de behandeling van hartfalen wordt losartan gewoonlijk gecombineerd met diuretica, digitalis en/of bètablokkers. Vermindering van het risico op beroerte bij hypertensieve patiënten met op ECG vastgestelde linkerventriekhypertrofie: De gebruikelijke aanvangsdosering is 50 mg Losartan EG® eenmaal per dag. Op geleide van de bloeddrukreactie dient een lage dosis hydrochloorthiazide te worden toegevoegd en/of dient de dosis Losartan EG® tot 100 mg eenmaal per dag te worden verhoogd. Gebruik bij patiënten met intravasculaire volumedepletie: Voor patiënten met intravasculaire volumedepletie (bijvoorbeeld zij die met hoge doses diuretica worden behandeld) moet een aanvangsdosis van 25 mg eenmaal per dag worden overwogen. Gebruik bij patiënten met een nierfunctiestoornis en hemodialysepatiënten: Bij patiënten met een nierfunctiestoornis en bij hemodialysepatiënten hoeft de aanvangsdosis niet te worden aangepast. Gebruik bij patiënten met een leverfunctiestoornis: Voor patiënten met een voorgeschiedenis van een leverfunctiestoornis moet een lagere dosering worden overwogen. Er is geen therapeutische ervaring bij patiënten met een ernstige leverfunctiestoornis. Daarom is losartan gecontraïndiceerd bij patiënten met een ernstige leverfunctiestoornis. Gebruik bij ouderen: Alhoewel bij patiënten ouder dan 75 jaar moet worden overwogen de behandeling met 25 mg in te stellen, is dosisaanpassing voor ouderen meestal niet nodig. **6. CONTRA-INDICATIES** Overgevoeligheid voor losartan of voor één van de hulpstoffen. Tweede en derde trimester van de zwangerschap. Ernstige leverfunctiestoornis. **7. BIJWERKINGEN** De frequentie van de hieronder genoemde bijwerkingen wordt als volgt gedefinieerd: Zeer vaak (≥1/10), vaak (≥1/100, <1/10), soms (≥1/1000, <1/100), zelden (≥1/10.000, <1/1000), zeer zelden (<1/10.000), niet bekend (kan met de beschikbare gegevens niet worden bepaald). In gecontroleerd klinisch onderzoek bij zowel essentiële hypertensie, hypertensieve patiënten met linkerventriekhypertrofie als bij chronisch hartfalen, was duizeligheid de meest voorkomende bijwerking. Hypertensie: In gecontroleerd klinisch onderzoek naar essentiële hypertensie met losartan werden de volgende bijwerkingen gemeld: Zenuwstelselaandoeningen: Vaak: duizeligheid, vertigo. Soms: slaperigheid, hoofdpijn, slaapproblemen. Hartaandoeningen: Soms: palpaties, angina pectoris. Bloedvataandoeningen: Soms: symptomatische hypotensie (vooral bij patiënten met intravasculaire volumedepletie, b.v. patiënten met ernstig hartfalen of onder behandeling met hoge doses diuretica), dosisafhankelijke orthostatische effecten, uitslag. Maagdarmsstelselaandoeningen: Soms: buikpijn, obstipatie. Algemene aandoeningen en toedieningsplaatsstoornissen: Soms: asthenie/vermoeidheid, oedeem. Hypertensiepatiënten met linkerventriekhypertrofie: In een gecontroleerd klinisch onderzoek bij hypertensiepatiënten met linkerventriekhypertrofie werden de volgende bijwerkingen gemeld: Zenuwstelselaandoeningen: Vaak: duizeligheid. Evenwichtsoorzaak- en ooraandoeningen: Vaak: vertigo. Algemene aandoeningen en toedieningsplaatsstoornissen: Vaak: asthenie/vermoeidheid. Chronisch hartfalen: In een gecontroleerd klinisch onderzoek bij patiënten met hartfalen werden de volgende bijwerkingen gemeld: Zenuwstelselaandoeningen: Soms: duizeligheid, hoofdpijn. Zelden: paresthesie. Hartaandoeningen: Zelden: syncope, atriumfibrilleren, cerebrovasculair accident. Bloedvataandoeningen: Soms: hypotensie, met inbegrip van orthostatische hypotensie. Ademhalingsstelsel-, borstkas-, en mediastinum-aandoeningen: Soms: dyspnoe. Maagdarmsstelselaandoeningen: Soms: diarree, misselijkheid, braken. Huid- en onderhuidaandoeningen: Soms: urticaria, pruritus, uitslag. Algemene aandoeningen en toedieningsplaatsstoornissen: Soms: asthenie/vermoeidheid. Postmarketing ervaring: De volgende bijwerkingen zijn sinds de introductie van het product gemeld: Bloed- en lymfestelselaandoeningen: Onbekend: anemie, trombocytopenie. Immunusysteemaandoeningen: Zelden: overgevoeligheid: anafylactische reacties, angio-oedeem waaronder zwelling van de larynx en glottis met luchtwegobstructie en/of zwelling van gezicht, lippen, farynx en/of tong; bij enkele van deze patiënten was in het verleden angio-oedeem gemeld in samenhang met de toediening van andere geneesmiddelen waaronder ACE-remmers; vasculitis, waaronder Henoch-Schönlein-purpura. Zenuwstelselaandoeningen: Onbekend: migraine. Ademhalingsstelsel-, borstkas-, en mediastinum-aandoeningen: Onbekend: hoest. Maagdarmsstelselaandoeningen: Onbekend: diarree. Lever- en galaandoeningen: Zelden: hepatitis. Onbekend: abnormale leverfuncties: Huid- en onderhuidaandoeningen: Onbekend: urticaria, pruritus, uitslag. Skeletspierstelsel- en bindweefsel-aandoeningen: Onbekend: myalgie, artralgie. Nierstoornissen: Als gevolg van remming van het renine-angiotensine-aldosteronstelsel zijn bij risicopatiënten veranderingen in de nierfunctie waaronder nierfalen gemeld; deze veranderingen in nierfunctie kunnen na stopzetting van de behandeling reversibel zijn. Onderzoeken: In gecontroleerd klinisch onderzoek ging toediening van tabletten losartan zelden gepaard met klinisch belangrijke veranderingen in de standaard laboratoriumparameters. Verhogingen van het ALT traden zelden op en verdwenen meestal na stopzetting van de behandeling. Hyperkaliëmie (serumkalium > 5,5 mmol/l) trad in klinische hypertensiestudies bij 1,5 % van de patiënten op. In een gecontroleerd klinisch onderzoek bij patiënten met hartinsufficiëntie is verhoging van het bloedureum, serumcreatinine en serumkalium gemeld. Het bijwerkingenprofiel voor kinderen lijkt overeen te komen met dat wat bij volwassen patiënten wordt gezien. Er zijn beperkte gegevens bij kinderen. **8. HOUDER VAN DE VERGUNNING VOOR HET IN DE HANDEL BRENGEN** Eurogenerics N.V. **9. NUMMERS VAN DE VERGUNNING VOOR HET IN DE HANDEL BRENGEN** 50 mg: BE305742. 100 mg: BE305751. **10. AFLEVERING** Op medisch voorschrift. **11. DATUM VAN HERZIENING VAN DE TEKST** 03/10.

Losartan Plus EG®

50/12,5 mg 28, 56 & 98 filmomh. tabl. **B**

Losartan Plus Forte EG®

100/25 mg 98 filmomh. tabl. **B**

EG®

Eurogenerics NV - Heizel Esplanade b 22 - 1020 Brussel - T: 02 479 78 78 - F: 02 479 45 45 - eg@eurogenerics.be - www.eg.be

Leider in generische geneesmiddelen